

Sygn. akt V ACa 104/19

# WYROK

## W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 października 2020 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach V Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Katarzyna Żymełka
Sędziowie :	SA Wiesława Namirska SA Dariusz Chrapoński (spr)

po rozpoznaniu w dniu 19 października 2020 r. w Katowicach

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa K. P. i małoletniej S. P.

przeciwko Towarzystwu (...) Spółce Akcyjnej w W.

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Gliwicach

z dnia 18 grudnia 2018 r., sygn. akt I C 118/18

1. zmienia zaskarżony wyrok:

- w pkt 3 o tyle, że obniża zasądzoną kwotę 87.050 (osiemdziesiąt siedem tysięcy pięćdziesiąt) zł do kwoty 57.050 (pięćdziesiąt siedem tysięcy pięćdziesiąt) zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 3 marca 2017 r., a w pozostałej części powództwo oddala;
- w pkt 4 o tyle, że obniża zasądzoną kwotę 5.417 (pięć tysięcy czterysta siedemnaście) zł do kwoty 1.733,44 (jeden tysiąc siedemset trzydzieści trzy) zł (czterdzieści cztery) gr;
- w pkt 5 w ten sposób, że nakazuje pobrać od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Gliwicach kwotę 6.552,50 (sześć tysięcy pięćset pięćdziesiąt dwa) zł (pięćdziesiąt) gr tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych oraz nie obciąża małoletniej powódki S. P. tymi kosztami;

2. oddala apelację w pozostałej części;

3. zasądza od pozwanej na rzecz powódki K. P. kwotę 2.700 (dwa tysiące siedemset) zł tytułem kosztów postępowania apelacyjnego;

4. nie obciąża małoletniej powódki S. P. kosztami postępowania apelacyjnego.

--	--	--

SSA Dariusz Chrapoński SSA Katarzyna Żymelka SSA Wiesława Namirska

Sygn. akt V ACa 104/19

## UZASADNIENIE

Powódki K. P. i S. P. domagały się zasądzenia od pozwanego Towarzystwa (...) S.A. w W. na rzecz K. P. kwoty 35.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 3 marca 2017 r. do dnia zapłaty oraz na rzecz S. P. kwoty 87.050 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 3 marca 2017 r. do dnia zapłaty tytułem zadośćuczynienia za naruszenie dobra osobistego w postaci więzi rodzinnej z mężem i ojcem, do którego doszło na skutek wypadku z dnia 13 października 2005 roku.

Pozwany w odpowiedzi na pozew wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie na swoją rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Pozwany wskazał, że powódki uzyskały już kwoty po 40.000 zł tytułem odszkodowania, które zrekompensowało również doznaną krzywdę. Pozwany zakwestionował wysokość roszczenia i uznał je za rażąco wygórowane.

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy w Gliwicach uwzględnił powództwo w całości, zasądając od pozwanego na rzecz powódki K. P. kwotę 35.000 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 3 marca 2017 r. i kosztami procesu w wysokości 3.634 zł oraz na rzecz powódki S.P. w kwocie 87.050 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 3 marca 2017 r. i kosztami procesu w wysokości 5.417 zł. Nadto nakazał pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 7.753 zł tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.

Sąd Okręgowy ustalił, że w dniu 13 października 2005 r. w G. kierujący samochodem osobowym marki O. (...) o nr rej. (...) M. S. naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym, nie udzielił pierwszeństwa przejazdu i doprowadził do zderzenia z samochodem ciężarowym marki M. o nr. rej. (...) kierowanym przez M. S. (1). W wyniku zderzenia śmierć poniósł pasażer pojazdu marki O. (...) – mąż K. P. i ojciec S. P. - S. P. (1). Samochód prowadzony przez sprawcę wypadku był objęty ochroną ubezpieczeniową odpowiedzialności cywilnej w zakładzie ubezpieczeniowym pozwanego. Wyrokiem z dnia 18 stycznia 2006 r. wydanym w sprawie o sygnaturze akt III K 1624/05 Sąd Rejonowy w Gliwicach orzekł o odpowiedzialności karnej kierującego samochodem marki O. (...).

W bezpośredniej reakcji na śmierć męża u K. P. wystąpiły objawy ostrej reakcji na stres. Powódka podjęła leczenie w ramach Poradni (...). Przez okres 8 lat leczyła się psychiatrycznie i podlegała farmakoterapii. Stan psychiczny S. P. po śmierci ojca prawdopodobnie był silnie związany ze stanem emocjonalnym matki. Obecnie powódki w sposób konstruktywny zaadaptowały się do sytuacji. Zmarły stanowił dla powódki K. P. wsparcie emocjonalne i duchowe. Poszkodowany był dużym wsparciem dla powódek, intensywnie uczestniczył w życiu rodzinnym. Mąż dawał powódce wsparcie i poczucie bezpieczeństwa, którego potrzebowała. K. P. związała się z nowym partnerem. Powódka okresowo popada w stany przygnębienia, wspomina męża. Powódka z uwagi na mało skuteczne sposoby radzenia sobie w sytuacjach stresowych oraz obniżoną sprawność intelektualną podatna jest na występowanie zaburzeń emocjonalnych. Przejawia lęk przed cmentarzem. Na poprawę funkcjonowania powódki wpływ miało przebyte leczenie, stabilizacja sytuacji rodzinnej, wsparcie osób bliskich, znaczna odległość czasowa od zdarzenia. S. P. obecnie w sposób względnie prawidłowy funkcjonuje w sferze emocjonalnej i społecznej. W sposób naturalny idealizuje obraz ojca. Zaadaptowała się do warunków nowej rodziny. Powódki chodzą na grób zmarłego.

Powódki w toku sprawy wytoczonej przed Sądem Rejonowym w Gliwicach wnosili o zasądzenie na ich rzecz od pozwanego kwot po 40.000 zł tytułem odszkodowania za znaczne pogorszenie sytuacji życiowej po śmierci męża i ojca. Powódki opierały wówczas swoje roszczenie o odszkodowanie na podstawie art. 446 § 3 k.c. Wyrokiem Sądu Rejonowego w Gliwicach z dnia 13 września 2007 r., sygn. akt I C 1202/16 uwzględniono powództwo w całości. Pismem z dnia 24 stycznia 2017 r. powódki zgłosiły szkodę związaną ze zdarzeniem z dnia 13 października 2005 r. Decyzjami

z dnia 17 i 18 lutego 2017 r. pozwany odmówił przyznania zadośćuczynienia K. P. oraz wypłacił S. P. zadośćuczynienie w kwocie 12 950 zł.

Mając tak ustalony stan faktyczny Sąd Okręgowy uznał powództwo za uzasadnione w świetle treści art. 448 k.c. w zw. z art. 23 i art. 24 § 1 k.c. Należy podkreślić, że podstawą roszczenia powódek nie mógł być art. 446 § 4 k.c., albowiem wszedł on w życie w dniu 3 sierpnia 2008 r. i daje możliwość zasądzania zadośćuczynienia pieniężnego najbliższym członkom rodziny zmarłego począwszy od daty jego obowiązywania i w odniesieniu do zdarzeń zaistniałych po tej dacie, bowiem ustawodawca nie nadał temu przepisowi mocy wstecznej. Sąd pierwszej instancji zwrócił uwagę, że w judykaturze ugruntowane jest stanowisko, iż najbliższemu członkowi rodziny zmarłego przysługuje na podstawie art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c. zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę, gdy śmierć nastąpiła na skutek deliktu, który miał miejsce przed dniem 3 sierpnia 2008 r. Szczególna więź emocjonalna pomiędzy członkami rodziny pozostaje pod ochroną art. 23 k.c. i 24 k.c. Rodzina stanowi związek najbliższych osób, którą łączy więź wynikająca z pokrewieństwa, zapewnia członkom rodziny poczucie stabilności, wzajemne wsparcie obejmujące sferę materialną i niematerialną oraz gwarantuje wzajemną pomoc. Prawo do życia rodzinnego i utrzymania tego rodzaju więzi stanowi dobro osobiste członków rodziny i podlega ochronie. Więzy rodzinne pomiędzy rodzicem a dzieckiem i rodzeństwem stanowią wyjątkowego rodzaju wartość niematerialną, która również podlega ochronie w świetle przepisów kodeksu cywilnego. W konsekwencji spowodowanie śmierci osoby bliskiej może stanowić naruszenie dóbr osobistych członków rodziny zmarłego i uzasadniać przyznanie im zadośćuczynienia na podstawie art. 448 k.c. Zakres odpowiedzialności ubezpieczyciela obejmuje także krzywdę jakiej doznała na skutek deliktu nie tylko osoba bezpośrednio jego konsekwencjami dotknięta ale także taka - a jest z nią z pewnością członek najbliższej rodziny zmarłego - która na skutek wywołanej tym deliktem śmierci doznała krzywdy wynikającej z nagłego i zupełnie nie spodziewanego zerwania więzi rodzinnych, który to skutek jest także naruszeniem jego dobra osobistego.

Stosownie do treści art. 448 k.c. w razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę. Przepis art. 23 k.c. wymienia przykładowy katalog dóbr osobistych korzystających z ochrony i praw osobistych chroniących te dobra. Dobrem osobistym, którego naruszenie wymaga rekompensaty, jest także prawo do życia w rodzinie. Przepis art. 24 § 1 k.c. określa, że ten, czyje dobro osobiste zostało naruszone może żądać, na zasadach przewidzianych w kodeksie, również zadośćuczynienia pieniężnego. Przesłanką odpowiedzialności z art. 448 k.c. jest nie tylko bezprawne, ale i zawinione działanie sprawcy naruszenia dobra osobistego.

W rozpoznawanej sprawie zaistniała przesłanka bezprawnego i zawinionego działania sprawcy zdarzenia, z którym wiązała się śmierć ojca i męża powódek. Sprawca zdarzenia został skazany prawomocnym wyrokiem. Na skutek zdarzenia doszło do naruszenia dóbr osobistych powódek w postaci utraty więzi rodzinnej z ojcem i mężem. Zawinione działanie sprawcy wypadku, za którego gwarancyjnie odpowiada pozwany, spowodowało śmierć najbliższego dla powódek członka rodziny, z którymi łączyła je silna więź rodzinna, uczuciowa i emocjonalna, a jego przedwczesna śmierć spowodowała zerwanie tej więzi. W szczególności w związku z nagłą, niespodziewaną i tragiczną śmiercią męża, powódka doznała cierpienia psychicznego i bólu emocjonalnego. Życie powódek uległo drastycznej zmianie. Śmierć ojca spowodowała głęboki smutek, utratę poczucia bezpieczeństwa i oparcia, a nade wszystko utratę osoby, która scalała całą rodzinę. Biorąc pod uwagę wszystkie okoliczności, uznać należy, że nastąpiła znaczna destabilizacja w sferze psychicznej powódek, utraciły najważniejszą dla nich osobę, dającą poczucie bezpieczeństwa i życiowej stabilności. Utrata tego bezpieczeństwa w sposób nagły i nieoczekiwany wywołała poczucie smutku. Wypadek był dla powódki K. P. szokiem i przez długi okres czasu nie mogła dojść do siebie.

Celem zadośćuczynienia unormowanego w art. 448 k.c. jest naprawienie poprzez rekompensatę pieniężną szkody niemajątkowej polegającej na utracie członka najbliższej rodziny i związanej z nim szczególnej więzi emocjonalnej. O zakresie naprawienia krzywdy (wysokości zadośćuczynienia) z reguły w znacznej mierze decyduje już sam rodzaj więzi, ponieważ determinuje on obraz i rozmiar bólu oraz poczucia krzywdy po stracie bliskiej osoby. Kompensata majątkowa ma na celu przewyciężenie przykrych doznań i ułatwienie przystosowania się do zmienionej sytuacji życiowej. Nie może stanowić źródła nieuzasadnionych korzyści finansowych (wzbogacenia). Wysokość zadośćuczynienia nie może mieć charakteru symbolicznego, lecz odczuwalny ekonomicznie wymiar dla tego, kto

doznał krzywdy. Przy okres leniu wysokos#ci tego s#wiadczenia trzeba miec# na wzgle#dzie okolicznos#ci konkretnej sprawy, w tym indywidualne cechy pokrzywdzonego i jego zdolnos#ci do powrotu do ro#wnowagi psychicznej po uplywie okres#lonego czasu; a takz#e brac# pod uwage# poziom jego dotychczasowego z#ycia, kto#ry be#dzie rzutowal na rodzaj wydatko#w konsumpcyjnych minimalizuja#cych doznane cierpienia.

Oceniając rozmiar krzywdy powódek Sąd Okręgowy przyjął, że kwoty 35.000 zł na rzecz K. P. i 87.050 zł na rzecz S. P. nie będą stanowiły zadośćuczynienia rażąco zawyżonego i należy je uznać za odpowiednie w rozumieniu art. 448 k.c. W ocenie Sądu zasądzone kwoty stanowią pełne wynagrodzenie cierpień moralnych, psychicznych, poczucia krzywdy za utratę bliskiej osoby. Wysokość zadośćuczynienia jest odpowiednia, tzn. utrzymana w rozsądnych granicach, odpowiadających aktualnym warunkom i przeciętnej stopie życiowej społeczeństwa i nie stanowi źródła wzbogacenia. Sąd wziął pod uwagę przy ustaleniu kwoty przyznanego powódkom zadośćuczynienia wpływ czasu jaki miał miejsce od śmierci męża i ojca oraz ich obecną sytuację życiową. Nadto kierował się przesłankami, które wielokrotnie przewijają się w orzecznictwie dotyczącym zadośćuczynienia, o których mowa w art. 445 k.c. Sąd miał na względzie w szczególności rodzaj, natężenie i czas trwania cierpień fizycznych oraz psychicznych K. P., wiek powódki S. P. oraz rodzaj więzi jaką utraciła. Sąd dał wiarę wynika, iż poszkodowany był dużym wsparciem dla powódek, intensywnie uczestniczył w życiu rodzinnym. Mąż dawał powódce wsparcie i poczucie bezpieczeństwa, którego potrzebowała. Powódki musiały nauczyć się żyć w nowej rzeczywistości. Jest rzeczą oczywistą dla Sądu, że niemożliwym jest dokonanie wyceny bólu, rozpaczy i cierpienia dzieci po stracie rodzica. Z całą pewnością istotne jest, iż im młodsze dziecko, tym to cierpienie większe, bowiem dorosłe już i samodzielne dziecko nie odczuwa lęków jakie odczuwa dziecko w związku ze śmiercią rodzica, pozostające na utrzymaniu rodzica i całkowicie od niego uzależnione.

Sąd nie podzielił stanowiska pozwanego, który argumentował, że kwestia ta została już przesądzona wyrokiem Sądu Rejonowego w Gliwicach. Pozwany w toku ówczesnego postępowania wypłacił powódkom kwoty po 40.000 zł tytułem roszczenia odszkodowawczego. Roszczenie najbliższych członko#w rodziny zmarłego o przyznanie stosownego zados#uczynienia pienię#znego za doznana# krzywdę#, kto#re zmierza do zaspokojenia szkody niematerialnej, jest rodzajowo i normatywnie odmienne od roszczenia o przyznanie stosownego odszkodowania. Celem odszkodowania jest naprawienie szkód majątkowych, związanych z pogorszeniem się sytuacji życiowej rodziny zmarłego. Nie można utożsamiać roszczenia odszkodowawczego z roszczeniem o zadośćuczynienie za śmierć bliskiej osoby, która dochodzona jest w obecnym postępowaniu na podstawie art. 448 k.c. w zw. z art. 24 §1 k.c. Zadośćuczynienie jest oderwane od sytuacji majątkowej pokrzywdzonego oraz od konsekwencji, jakie śmierć osoby bliskiej powoduje w szeroko rozumianej sferze interesów majątkowych powoda. Ma na celu złagodzenie cierpienia psychicznego wywołanego śmiercią osoby najbliższej.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c.

W apelacji pozwany zarzucił naruszenie:

1. prawa procesowego - art. 233 § 1 i art. 328 § 2 k.p.c. poprzez: przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów i przyjęcie, że powódki wykazały, aby rozmiar doznanych przez nich krzywd uzasadniał zasądzenie na ich rzecz wysokości przyznanego świadczenia; niewskazaniu w uzasadnieniu obiektywnych przyczyn w oparciu o które uznano, iż zasądzone kwoty na rzecz powódek odpowiadają wadze krzywd im wyrządzonych; pominięciu wniosków opinii z zakresu psychiatrii i pominięciu faktu, że na rzecz powódek została wypłacona łącznie kwota 40.000 zł w sprawie I C 1202/06;
2. prawa materialnego: art. 448 w zw. z art. 24 k.c. poprzez zasądzenie rażąco wygórowanych kwot i art. 6 k.c. poprzez przyjęcie, że powódki wykazały wysokość dochodzonego roszczenia.

Wskazując na te zarzuty pozwany wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w części zasądzającej na rzecz powódki K. P. kwoty 25.000 zł oraz na rzecz powódki S. P. kwoty 50.000 zł i oddalenie powództwa w tym zakresie oraz zasądzenie kosztów postępowania odwoławczego. Nadto zaskarżył rozstrzygnięcie o kosztach procesu.

Powódki wniosły o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów postępowania odwoławczego.

Sąd Apelacyjny ustalił i zważył, co następuje:

Apelacja okazała się uzasadniona jedynie częściowo.

Sąd Apelacyjny podziela ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Okręgowy, albowiem znajdują one odzwierciedlenie w zebranych w sprawie materiale dowodowym, który został oceniony zgodnie z kryteriami art. 233 § 1 k.p.c.

Nie mógł ostać się zarzut naruszenia reguł oceny dowodów, gdyż pozwany nie wykazał, że Sąd pierwszej instancji naruszył w tym zakresie zasady logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego. Tylko to bowiem może być przeciwstawione zasadzie swobodnej oceny dowodów i do podważenia prawidłowości oceny dowodów i ustaleń faktycznych poczynionych na ich podstawie nie wystarczy samo przeświadczenie strony o wadliwości postępowania sądu w tej kwestii. W istocie pozwany w apelacji polemizuje z ustaleniami faktycznymi, które poczynił Sąd pierwszej instancji, a to nie może prowadzić do ich podważenia. Co istotne dla sprawy okoliczności faktyczne są w rzeczy samej bezsporne, a kwestia wysokości należnego powódkom świadczenia jest zagadnieniem związanym ze stosowaniem prawa materialnego. Mając na względzie te okoliczności Sąd Apelacyjny nie podziela twierdzenia pozwanego, że w sprawie doszło do naruszenia art. 233 § 1 k.p.c.

Nie jest także słuszny drugi zarzut naruszenia prawa procesowego, tj. odnoszący się do twierdzenia, że Sąd Okręgowy naruszył art. 328 § 2 k.p.c. – w brzmieniu obowiązującym do dnia 6 listopada 2019 r. Zarzut wadliwego sporządzenia uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia może okazać się zasadny tylko wówczas, gdy z powodu braku w uzasadnieniu elementów wymienionych w art. 328 § 2 k.p.c. zaskarżone orzeczenie nie poddaje się kontroli, czyli gdy treść uzasadnienia orzeczenia sądu pierwszej instancji uniemożliwia całkowicie dokonanie toku wyводу, który doprowadził do jego wydania. Tym samym nie każde uchybienie w zakresie konstrukcji uzasadnienia orzeczenia sądu drugiej instancji może stanowić podstawę do kreowania skutecznego zarzutu.

W realiach niniejszej sprawy Sąd Okręgowy w sposób prawidłowy sporządził uzasadnienie, albowiem w sposób szczegółowy umotywował przyjęte przez siebie stanowisko, wskazując dowodowy, na których się oparł. Wbrew twierdzeniom apelacji Sąd pierwszej instancji nie pominął żadnego dowodu, w tym zakresie z opinii biegłego. Dlatego też zarzut naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. okazał się nietrafny.

Częściowo trafne są natomiast zarzuty naruszenia prawa materialnego: art. 448 w zw. z art. 24 k.c. w odniesieniu do wysokości zasądzanego świadczenia na rzecz powódki S. P..

Omawianą problematykę rozpocząć wypada od aprobaty słusznego stanowiska Sądu Okręgowego, że podstawą zadośćuczynienia w niniejszej sprawie jest art. 448 w zw. z art. 24 § 1 k.c. Regulujący obecnie tę kwestię art. 446 § 4 k.c. został wprowadzony w życie z dniem 3 sierpnia 2008 r. na mocy art. 1 pkt 3 ustawy z dnia 30 maja 2008 r. o zmianie ustawy – kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2008 r., Nr 116, poz. 731) i ma on zastosowanie do deliktów, jakie wystąpiły po tej dacie. Jak przyjmuje się natomiast w orzecznictwie najbliższemu członkowi rodziny zmarłego przysługuje na podstawie art. 448 k.c. w związku z art. 24 § 1 k.c. zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę, gdy śmierć nastąpiła na skutek deliktu, który miał miejsce przed dniem 3 sierpnia 2008 r. (zob. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 22 października 2010 r., III CZP 76/10, OSP 2011/9/96). Za utrwalony w orzecznictwie należy uznać pogląd, że śmierć osoby bliskiej wywołuje cierpienie spowodowane naruszeniem więzi emocjonalnej i poczucia bliskości. Wartości te uznawane są za dobra osobiste, co uzasadnia przyznanie takim osobom zadośćuczynienia za krzywdę na podstawie art. 448 k.c. (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 14 stycznia 2010 r., IV CSK 307/09 oraz z dnia 10 listopada 2010 r., II CSK 248/10). Zadośćuczynienie w ujęciu tego przepisu ma charakter kompensacyjny. Oznacza to, że z jednej strony nie może mieć ono charakteru symbolicznego, z drugiej wszakże nie może być nadmierne w stosunku do krzywdy i nie może prowadzić do wzbogacenia się podmiotu uprawnionego. Określając wysokość zadośćuczynienia winno się wziąć pod uwagę takie okoliczności jak dramatyzm doznań osoby

bliskiej, poczucie osamotnienia i pustki, cierpienia moralne i wstrząs psychiczny wywołany śmiercią osoby bliskiej, rodzaj i intensywność więzi łączącej pokrzywdzonego ze zmarłym, wystąpienie zaburzeń będących skutkiem tego odejścia, rola pełniona przez osobę zmarłą w rodzinie, stopień, w jakim podmiot pośrednio poszkodowany będzie umiał odnaleźć się w rzeczywistości, leczenie doznanej traumy oraz wiek pokrzywdzonego.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy i dzieląc okoliczności faktyczne ustalone przez Sąd Okręgowy należało przyjąć, że zadośćuczynienie przyznane powódce K. P. w kwocie 35.000 zł spełnia wszystkie kryteria art. 448 w zw. z art. 24 § 1 k.c. i nie jest nadmiernie wygórowane. Inaczej sprawa przedstawia się w odniesieniu do drugiej powódki – S. P.. W tym wypadku należało uznać, że przyznana kwota zadośćuczynienia jest nadmiernie wygórowana – uwzględniając wszystkie okoliczności sprawy. W istocie Sąd Okręgowy przyjął, że winno ono wynosić 100.000 zł (pomniejszoną o dobrowolnie wypłaconą przez pozwanego sumę 12.950 zł). Zdaniem Sądu Apelacyjnego to świadczenie przy uwzględnieniu stanu faktycznego ustalonego przez Sąd pierwszej instancji winno wynosić kwotę 70.000 zł, co po odjęciu dobrowolnie spełnionego świadczenia daje kwotę 57.050 zł.

Dalej idąca apelacja pozwanego nie zasługuje na uwzględnienie. Nie mają także znaczenia podnoszone argumenty, że zadośćuczynienie winno być zmniejszone z tego powodu, że w wyniku innego procesu pozwany zapłacił powódce kwotę po 40.000 zł tytułem pogorszenia sytuacji życiowej. Zauważenia bowiem wymaga, że odszkodowanie, o jakim mowa w art. 446 § 3 k.c. nie ma charakteru konkurencyjnego w stosunku do roszczenia o zadośćuczynienia z tytułu naruszenia dóbr osobistych, wywołanych śmiercią osoby bliskiej. Przepis ten bowiem reguluje szkodę majątkową. Krzywda natomiast kompensowana na podstawie art. 448 w zw. z art. 24 § 1 k.c. ma charakter samodzielny i wyrównywana jest niezależnie od pogorszenia sytuacji życiowej najbliższych członków rodziny zmarłego.

Mając na względzie powyższej okoliczności apelacja pozwanego w odniesieniu do powódki K. P. podlegała oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c. W tym zakresie o kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c., zasądzając od pozwanego na rzecz powódki kwotę 2.700 zł tytułem kosztów zastępstwa adwokackiego (§ 2 pkt 5 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie, Dz. U. z 2015 r., poz. 1800).

W odniesieniu do powódki S. P. orzeczono na podstawie art. 386 § 1 k.p.c., o kosztach postępowania za pierwszą instancję na podstawie art. 100 zdanie pierwsze k.p.c., dokonując ich stosownego rozdzielenia, zgodnie z zasadą, że powódka wygrała tę część postępowania w 66%. Koszty powódki i pozwanego wynosiły po 5.417 zł (koszty zastępstwa procesowego i opłata za pełnomocnictwo), co oznacza, że powódce przysługuje kwota 1.733,44 zł.

Konsekwencją zmiany wyroku w odniesieniu do powódki S. P. była modyfikacja zasad ponoszenia nieuiszczonych kosztów sądowych, określonych w pkt 5. W tym zakresie orzeczono w oparciu o art. 113 ust. 1 i 4 u.k.s.c.

W odniesieniu do kosztów postępowania apelacyjnego Sąd Apelacyjny zastosował art. 102 k.p.c., uznając, że występuje szczególnie przypadek uzasadniający odstępnie od obciążania powódki S. P. kosztami tego postępowania. Wynika to z charakteru sprawy, której przedmiotem było określenie wysokości zadośćuczynienia za krzywdę spowodowaną śmiercią ojca powódki. Obciążenie powódki w takiej sytuacji kosztami postępowania byłoby nieuzasadnione.

SSA Wiesława Namirska SSA Katarzyna Żymełka SSA Dariusz Chrapoński